

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Innlegging av nye rapporter ved: Harald

Bergvesenet rapport nr

5416

Intern Journal nr

Internt arkiv nr

BA 2549

Rapport lokalisering

Gradering

Kommer fra arkiv

Elkem Skorovas AS

Ekstern rapport nr

P4-11-48

Oversendt fra

Elkem Skorovas

Fortrolig pga

Fortrolig fra dato:

Titel

Dagbokopptegnelser over Grønnskaret's gruver og Allergodt. gruve

Forfatter

Alen O E

Dato

År

1.9. 1905

Bedrift (oppdragsgiver og/eller oppdragstaker)

Kommune

Tydal

Fylke

Sør-Trøndelag

Bergdistrikt

1: 50 000 kartblad

17204

1: 250 000 kartblad

Røros

Fagområde

Geologi

Dokument type

Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt)

Grønnskaret Allergodt Jens gruben Flogruben Kjører gruben

Råstoffgruppe

Malm/metall

Råstofftype

Cu

Sammendrag, innholdsførtegnelse eller innholdsbeskrivelse

Beskrivelse av gruvene ut fra dagboknotater

Paa foranledning af eierne af Grønskar-gruberne om at offentliggjøre mine dagbogsoptegnelser vedk. "Grønskalets gruber og Altid Godt", hvilke gruber jeg i begyndelsen af Juli laar har befaret, tillader jeg mig herved at anføre følgende:

Norges Geologiske Undersøkelse

Bergarkiv:

Rapport nr.: 2549

Grønskar-grubefelt ligger i Tydals (Selbo) prestegjæld ca. 20 km. NO for Reitan jernbanestation, ca. 5,4 km. NNO for Kjøligrube, i en høide over havet af ca. 930 m. Feltet, der er opfaaret af 7 gruber med mellemliggende skjærp, har en sammenhengende udstrækning af ca. 12 km. Grubefeltet "Altid Godt" ligger ca. 3 km. længere nord i en høide over havet af ca. 880 m. og danner med omliggende skjærp ant. et særskilt leie af udstrækning noget over 200 m.

Felterne, der i udstrækning ant. er af de betydeligste i landet, bestaar ialt af ca. 20 gruber og skjærp og maa absolut ansees for undersøgelses og drivverdige. Leiene, der bestaar af edel kobberkis med magnetkis, kan iagttages i dagen ved flere af gruberne og skjærpene. Paa nogle steder forefandt jeg udbrudte ertsstykker (kobber med magn. kis) af størrelse indtil 1/4 ton. Syd for gamle Grønskar kan iagttages 5 parallelle strygende leier i ertsførende lag af skifrene, med en indbyrdes afstand af ca. 10 - 22 m. over hverandre.

Det øverst liggende fører rig magnetjærnsten af ca. 1,1/2 m. nægtighed; dette leie går mod syd over til smaa striber af edel kobberkis. At iallefald 5 af gruberne har nogen udstrækning kan sees af de betydelige berghalder i dagen. Professor Holland anfører i sit værk "Forekomster af kis i Norge", Disse ertsforekomster udmarker sig

derved, at flere af dem har ført magnetjærnsten i løseformige masser i dagen, hvilke dog ikke staar ved paa dybet, men i magn. jærnst. sted kommer magnetkis med kobberkis. Dette erkjendes bedst ved skjærpene under Gamle Grønskar gruber. Bergarten ved disse er de sædvanlige lesglimmerskifere tildels med granater. Ved et af skjærpene sees magnetjærnsten i dagen, men den senere udbrudte malm var magnet- med kobberkis. I fuld overensstemmelse med de geologiske forhold, der f. t. kan iagttages ved skjærpene, er det, hvad arbejderne fra disse skjærp beretter, nemlig at gruberne oprindelig var jærngruber, men tilslut blev kobbergruber."

Santlige gruber staar f. t. under vand; 6 af disse vil dog delvis kunne tømmes ved havert med rørledning fra ca. 40 - 100 m. længde. Lige ved "Flo gruben" render en liden elv eller større bæk, der i tilfælde vil kunne skaffe drivkraft. Bækken, hvilken maatte vades over, har paa en strækning af nogle hundrede meter (300 m.) fra gruben en faldhøide af omkring 40 meter.

Sydligst ligger I "Jens gruben", der har svagt vestligt fald og har ført kobber og magnetkis med opalagtig kvarts i skifer. Mægtighed og udstrækning i strøg ubetydeligt. Ca. 300 a 350 m. i nord ligger:

II "Flogruben", der ogsaa har fald mod VSV med strøg mod Kjørergruben.

Mellem gruberne I og II findes nogle skjærpninger. Til Flogruben er nedrevet en skakt. Saavel grubens indgang som skakt staar f. t. fuld af vand. Til bergfordringen er benyttet hestevind, hvoraf endnu findes spor. Leiet er herfra opfaret i en længde af ca. 70 m. henimod:

III "Kjører gruben", der ligger ca. 200 m. NNV fra Flogruben og med omtrent samme strøgetning som denne (fald ca. 30), er i dagen delvis gjenraset og stod under snevand (is)? Gangen, der syntes at være god kobberkis, kan dog sees. Nogle meter lavere (ca. 7 m.) er inddrevet en stoll med retning mod Gamle Grønskar gruber; da derfor dennes munding var opført en dæmning og stollen saaledes stod under vand, kunde dens længde ikke sees. Bergnalden udenfor er dog ganske bety-

delig, ligesom jeg fandt righoldige smaa malmstykker dersteds.

Kjører- og Flogruben (muligens ogsaa Jens gruben) synes at danne et leie, der ligger høiere end det i Grønskalets gruber.

Ca. 50 m. øst for Kjørergruben findes flere smaa skjærp (Holland anfører om disse: "Ved en af skjærpene sees magnetkis i dagen, men den sidst udbrudte malm var rig kobberkis med magnetkis?"), der fører adle malmstriber, med strøg i nordlig retning mod:

4. Grønskar grube No. 2 ca. 130 m. NO for Kjørergruben. Denne grube er drevet paa det underste leie og gaar altsaa i faldretning ind under de øvrige 2 leier (Grønskar no 1 og 3). Gruben har strøg mod nord fald ca. 20 á 30° m. V. Grubeaabningen var ganske fyldt af sne. En gangstribe ca. 25 cm. magtig kunde dog sees under taget. Berghalden laa ligeledes gjemt under sneen. Ca. 10 - 30 m. NV herfra paa et næiere niveau ligger to skjærp, hvor ogsaa findes luse større malmstykker. Disse skjærp danner hovedleiets fortsættelse i strøg mod:

5. Grønskar grube No 1 (gamle) har strøg mod NNW, fald ca. 35° SSV. I retning mod denne grube skal den ved Kjørergruben før omtalte stoll af længde ca. 250 m. være indrevet. Denne skulde ifølge grubekartet træffe gruben i en dybde af ca. 17,1 lagter under dagsejningen. I gruben, hvor forefindes to etager, er paatruffet en større lerskjal. Den ovenfor omtalte stoll synes at være et bevis for grubens gode fremtidsudsigter.

Holland anfører om denne grube, at den ifølge ældre beretninger er drevet paa et leie af magnetkis og kobberkis af over 1 m. magtighed og er forfulgt i strøg henimod halvandet hundrede meter.

Bergmester Sinding beretter (ifølge Holland), "at der i det nægende af gruben har været drevet flere skjærpninger paa et magtigt jernmalmsleie, der dybere ned skal løbe sammen med kobbergrubens leie."

Sinding mener sandsynligvis hermed den magnetjærnsten, der forekommer umiddelbart over kisleiet i selve Grønskalets grube. Sinding beretter videre, at skjærpningerne paa jernmalm her omkring har givet sig

men af kobberkis forurenset malx.

Ca. 22 m. vest for gruben og paa et høiere niveau ligger det tidligere (se skitsen) omtalte leie af magnetjernsten. Ca. 70 m. i nord herfra og i samme strøgsretning ligger:

6. Grønskar grube No 3. Grubens 3 dagaaninger gaar lodret ned og var saaledes utilgængelig. Ca. 5 m. nede laa enda sne, is og vand, men over samme saaes flere m. høie og vidstrakte gruberum, hvorfor leiet her maa antages at have været magtigt. 30 m. NNW herfra ligger et skjærp, igjenfyldt af løst fjeld og vand.

Ca. 200 m. NNO for Grønskar No 3 ligger en

7. Jernmaligrube (Magnetjernsten), med strøg mod nord, svagt fald mod vest. Magtighed ca. 1 m. Ertsen, hvoraf findes oplagret mange tons (50) i dagen, er rig og temmelig selvmagnetisk.

8. Gruben "Altid Godt" ligger ca. 3,1 km. NNW for Grønskar No 3 med strøg NNO, fald ca. 40° NNW. Bergarten er glimmerskifer med hornblendaale, lerglimmerskifere med glimmerskjøl. Malmen er magnetkis med kobberkis, ledsaget af opalagtig kvarts. Gruben, der har tvende indgange, kan befares til det øverste bergfeste. Magtigheden har ifølge Helland været indtil halvanden meter. Grubens øverste parti viste ifølge samme kilde en gangmagtighed af omtrent 1 meter.

Ca. 50 m. syd for gruben ligger et par mindre skjærp, samt ca. 200 m. m. SO ligger et større skjærp, hvor gangen syntes at have et fald af ca. 60° . Skjærpet der var drevet som en skakt (skraas, nk) var ganske fuldt af vand.

Røros, 22de August 1906

O. E. A a l e n.

Sign.

I beskrivelsen over "Grønskarer grubefelt" odes tilføjet følgende, der efter (fornyet) granskning af ældre dokumenter senere er fundet:

Gamle Grønskar grube er opdaget af en finne i aaret 1741. Den blev først drevet for "Selbo værks" regning i 31 aar. Efter at have "hvi-let" i mange aar blev driften optaget af Røros kobberværk aar 1801. I krigsaarene 1808 - 1809 blev arbejdet (ganske) stanset, men i 1811 blev gruben drevet med forstærket sandskab; udsigterne var da saa lovende, at værkets overstiger Didrik Aas i 1812 erklærede, at Grønskar gruber var de eneste Røros værk havde at falde tilbage paa i den beklagelige periode, da saantlige gruber, især Storrarts, som bekendt mangfoldig "declinerer".

Selbo værk forsøgte derpaa ogsaa paa grund af de lovende udsigter - at gjøre sine rettigheder gjældende, men blev afvist af generalforsamlingen 12te Februar 1812.

Aar 1817 drev man en stoll mod gruben; indtil 1818 beløb de samlede omkostninger ved dette anlag sig til 50,000 rigsdaler.

"Grønskar No 3" og "Altid Godt" opdagedes aar 1815.

Driften blev i 1822 forstærket paa grund af de lovende udsigter i "Altid Godt". "Grønskar" og "Altid Godt" blev indstillet i 1828, væsentlig paa grund af manglende smeltehytte. (Der var tale om at leie Tydals hytte, eller opføre hytte for egen regning, men dette blev ikke realiseret, da man var bange for adgang til nødvendig kultilvirkn). "Altid Godt" blev dog senere for en tid drevet for regning af Selbo værk, som købte en malmbeholdning dersteds paa 868 tdr.

Ovenanførte findes bekræftet i Overlærer Dahles bog: "Røros kobberværks historie."

Røros, 1 - 9 - 1905

O. E. A a l e n.

Sign.